

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Philippi Servii E Societate Iesv Amicus Fidelis Vsque Ad
Mortem: Sive Modvs Ivvandi Moribvndos, Ægris, Sanisqve
Perinde Vtilis**

Servius, Philippe

Leodii, 1648

Fidelis Amici dubijs alijs respondet Philaretus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60032)

conditione apposita, tum auctoritate Docto-
rum. Ita ille.

AMICVS FIDEL. Amo te, mi Ho-
mo bone, de hac tua tam bona, tam
amica moribundis Resolutione.

*Fidelis Amici dubijs alijs respon-
det Philaretus.*

FIDELIS AMICVS.

Acet in platea moribundus qui vul-
nus lethale accepit: Confessarium
inclamat, verum si confitenti aures
accommodauero, medicina iam iam
necessaria, adhiberi non poterit: si
verò adhibeatur, confiteri postea non
poterit.

Quid ergo mihi faciendum est?

PHILARETVS. Peccatum vnum at- a Ita
que alterum secretò audias, eumque cense-
statim absolvas: vbi verò Medici ac Diana
Chirurgi medicamenta sua adhibue- part. 5.
rint integram vulnerati confessionem tract. 3
(si superstes erit) iterum audias, ite- resolu-
rumque absolvas. 4 tione

FIDEL. 56.

FIDEL. AM. *Quid si Medici tantisper desistere nolint, aut abesse non possint à vulnerato?*

a Ita PHIL. Tunc satis erit infirmo dicere
cū Dia- se peccatorem esse, cū non teneatur
na, sã- coram alijs peccata sua, quamuis leuia,
cius in manifestare. a

select.

edit. FIDEL. AM. *Quid faciendum ijs qui ver-*
Lugdu. *santur in evidenti vita periculo, v. g. in*
dis. 44 *naufragio, peste & bello?*

n. 35. PHIL. Suffecerit vnum dumtaxat pec-
catum declarare omissis etiam gra-
uioribus: imò si tam præsens sit peri-
b Hur- culum, vt ne vnum quidem in parti-
tadus culari declarare possint, dato signo a-
de Sac. liquo pœnitudoinis, quale esset genu-
pœnit. flexio, vel pectoris percussio, absolui
disp. 8. poterunt hac formula: *Ego vos absoluo*
diff. 2. *à peccatis vestris.* b

item

disp. 9. FIDEL. AM. *Quid si vnicus sit peste in-*
diff. 10 *fectus, à quo sibi Confessarius malè me-*
tuat, tenebitur ne illum integrè confiten-
tentem audire?

PHIL. Videtur tunc iusta de causa
dimidiari posse materialiter, confessio:
Quia

Quia sicuti, secundum omnes, excu-
 satur pœnitens ab integritate confes-
 sionis quando ex illa meritò timet
 damnnum corporis, rei familiaris vel
 honoris, ita etiam excusatur Confes-
 sarius ab audienda integra confessio-
 ne, ex qua sibi meritò mortem à pœ-
 nitente metuit. *a* Atque hoc dictum
 puta in gratiam eorum qui necdum
 tanta flagrant charitate, vt cum vitæ
 suæ temporalis dispendio tranquillita-
 ti ac securitati proximi sui consulere
 in animum inducant.

*a Zā-
 branus
 de Sac.
 Pœnit.
 cap. 4.
 dub. 6.
 n. 12.
 Laymā
 l. 5. 11.
 6. c. 13.
 nu. 4.
 & alijs.*

Potest Confessarius absoluerè in-
 firmum quem credit statim moritu-
 rum, audito vno tantùm peccato.

Idem dicendum quando infirmus
 nimis fatigatur in explicandis suis pec-
 catis. *Bonacina tom. 1. fol. 212. num.
 18. & 19.*

Caueat tamen pœnitens plura pec-
 cata reticere quàm postulet iusta cau-
 sa, aut periculum imminens, quia cō-
 fessio integrè faciendā est quantum
 moraliter fieri potest. *Ibidem num. 20.*

NOTA.

Notandum eos qui iusta de causa
 con-

esper de-
 à vul-
 dicere
 neatur
 leuia,

qui ver-
 g. in

at pec-
 gra-

t peri-
 parti-

gno a-
 genu-

solui
 soluo

ste in-
 è me-

stren-

causa
 ssio:

Quia

272 AMICI FIDELIS
confessionem materialiter integram
non fecerunt, debere postea, si reua-
luerint, aut periculum euaserint, inte-
grè iterum confiteri & absolui.

FID. AMICVS. *Quando? statimne?*

PHIL. Data bona opportunitate,
non dico statim nisi instet tēpus mor-
tis, aut præceptum annuæ confessio-
nis: item nisi sumenda Eucharistia,
suscipiendæ periculosæ peregrinatio-
nes, aut aggredienda alia cum eviden-
ti vitæ periculo. *Vide eundem folio. 212.*
num. 21. Item tom. I. fol. 217. num. 12.
& 13.

FID. AMICVS. *Tenetúrne lethaliter vul-
neratus vel aliter moribundus, remittere
satisfactionem sibi debitam pro accepta
iniuria?*

PHIL. Odium & rancorem & signa
externa rancoris contra inimicum re-
mittat, actionem verò iniuriarum si-
ue satisfactionem pro iniuria accepta
sibi debitam à legitimo iudice petere
& expectare potest.

Audiendus Iacobus Manchinus in
practica visitandi infirmos. Pract. 7.
dub.

dub. 5. n. 7. Non benè agunt, inquit, aliqui Confessarij, pœnitentes scrupulis afficientes, dum dicunt illos non posse saluari nisi etiam coram Iudice actiones iniuriarum remittant, cùm hoc loqui liquidè falsum sit.

Ita sensent etiam Emmanuel Sa, verbo iniuria. nu. 1. Bannes & Aragon in 2. 2. quæst. 25. art. 9. & alij.

Et ratio est, quia vindicta legitima ad virtutem iustitiæ pertinet, & per se decens est malefactorem puniri, vt alij eius exemplo in posterum timore pœnæ ab iniuria inferenda coerceantur. Quia verò periculum est, ne ideò tantùm vindicta expetatur, vt lædenti malè sit, & læsus in illo lædentis malo, tanquam in suo bono acquiescat (quod est contra caritatem proximi, nec tã actus iustæ vindictæ, quàm odij) ideò conari debent Confessarij vt vtrumque à moribundo obtineant; id est, vt non modò odium & rancorem, sed & actionem iniuriarum læsus remittat.

FIDELIS AMIC. *Quid censendum de puero moribundo?*

S

PHIL.

PHIL. Si fateatur peccatum veniale vel mortale, & dubitatur an habeat vsum rationis necne, absolui debet sub conditione, ne adeat periculum æternæ damnationis. Ita Bartholomæus de Medina & multi viri docti.

FIDEL. AM. *Quisnam Sacerdos in mortis articulo potest moribundum absolvere?*

PHIL. Non tantùm bonus & pius, etiam malæ vitæ, nominatim excommunicatus, imò Hæreticus & Schismaticus, moribundum potest absolvere. Citantur passim pro hac sententia, Doctores plurimi, & fauet Tridentinum quod Ses. 14. c. 7. ita statuit: Piè admodum in Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideò omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusvis peccatis & censuris absolvere possunt.

Voluit nimirum Ecclesia saluti animarum consulere, ideoque amplissimam iurisdictionem concedit Sacerdotibus omnibus, qui ratione ordinis sui illius capaces sunt. Potest ergo

go

go moribundus, quando alius non a Pra-
 adest, ab ijs absolutionem petere. Au- *positus*
 diendus hic Ioannes Præpositus, a *3. part.*
 defint, inquit, alij, Pœnitens non tan- *q. 7. de*
 tùm potest, sed etiam debet petere hoc *mini-*
 Sacramentum ab excommunicato, i- *stropas-*
 mò Hæretico, modò non sit periculum *tuit*
 subuersionis: quia cùm constet eos *dist. 5.*
 validè posse absolvere, tenetur æger
 in mortis articulo constitutus, saluti
 suæ per hoc remedium consulere, &
 præcepto confessionis satisfacere.

Notandum tamen Sacerdotes illos
 siue malos, siue præcisos ab Ecclesia
 posse quidem validè, sed non licitè
 moribundum absolvere, nisi priùs per
 contritionem, vel aliter iustificentur;
 sed viderint ipsi, æger interim, ab ip-
 sis petit quod iustè potest petere, &
 quod possunt ipsi, si velint, non tan-
 tùm validè, sed & licitè præstare.

Quod si ægroti periculum ita vr- *b Hur-*
 geret, vt præ temporis angustijs mali *tadus*
 illi ac præcisi Sacerdotes nec conteri *de Sa-*
 nec iustificari possent, non tantùm va- *cram.*
 lidè sed & licitè in tali statu constituti, *Pœnit.*
 moribundum absoluerent. *b* *diff. 10*

FIDEL. AMI. *Quoto die infirmitatis dari potest absolutio à reſeruatſ?*

PHIL. Non potest dari ſimpliciter à prima die infirmitatis, ſed à prima die quæ conſtituit infirmum, in mortis periculo. Ita Sancius in ſelect. diſp. 12. n. 5. Cæleſtinus in Compendio Theol. moral. tract. 1. c. 13. quæſt. 1.

Nec debet expectari extremum omninò periculum aut vltimus mortis articulus ad hoc vt poſſit æger ab omnibus caſibus à quolibet Sacerdote abſolui, ſed ſufficit vt verè verſetur in periculo. Ita Merollatom. 2. diſp. 4. cap. 6. Præpoſitus in 3. partem quæſt. 7. de Sacram. pœnit. dub. 6. nu. 43. & alij.

FIDELIS AM. *Quid ſi peccata reſeruatæ annexam habeant excommunicationem maiorem?*

PHIL. Diana parte 5. Tract. 3. Reſolutione 67. Quando, inquit, ſimplex Sacerdos in articulo mortis abſoluit pœnitentem ab excommunicatione maiore, caueat ne abſoluat non præmiſſa ſatisfactione, ſi forſitan ea fieri debeat. Iuxta Clement. 1. de Hæret. Quod

Quod si commodè fieri non potest, *lochius*
 abluat cum debita cautione, secun- *in pra-*
 dum Glossam eiusdem Clem. §. Ve- *xi Theo-*
 rum, versu, Ea tunc. Quæ cautio fiat *moral.*
 per fidei iussores, vel cum pignore, si *p. 1. q. 2*
 eam potest dare, sin minus, det saltem *n. 136.*
 eam quam dare potest videlicet iura- *Finellus*
 toriam; si verò casus necessitatis vr- *de cas.*
 get, nihilque horum fieri potest, ab- *refer. c.*
 soluat: cùm ad impossibile nemote- *8. n. 9.*
 neatur. Debet insuper Confessarius *Zam-*
 imponere onus hoc pœnitenti, vt ces- *branus*
 sante morbo præsentet se Superiori *de Sac.*
 qui extra casum illum de iure poterat *pœn. c.*
 eum absolueret, commonefaciendo *4. n. 6.*
 quod si se non præsentauerit, in ean- *b San-*
 dem censuram incurret. *a* *ctorius*

NOTA. *de cas.*

Absolutus autem à reseruatis quæ *Papa-*
 censuram annexam non habent, etiã si *libus c.*
 conualuerit non tenetur se vlli Supe- *13. n.*
 riori præsentare: quia ab eis absolutè *147.*
 sine tali vltiori obligatione absolu- *Nauiar-*
 tus est. *b* *rus in*

FIDEL. AMIC. Quid censendum de dam- *Ma-*
 natis ad mortem? *nuali c.*

S 3 PHIL. 26. n.

26. Guilliel. Mercerus in 3. p. D. Th. q. 9. art. 6.

- a Hur- PHIL. Afficiendi extremo supplicio
tadus sunt in mortis articulo constituti, a-
de Mē- deoq̄ue lata sententia, & instante exe-
doz a cutione, in eo statu, in quo nulla est
volu. 1. reseruatō, possuntq̄ue à quolibet Sa-
de fide. cerdote absolui. a
- dis. 84 FIDEL. AM. *Quid censendum de mulie-*
ser. 8. *ribus pregnantibus?*
- §. 125. PHIL. Post octauum mensem à con-
b Ab- ceptione, illæ quæ difficiles & pericu-
bas in losos partus expertæ sunt: item illæ
caput quæ primò pariunt, censentur versari
pasto- in mortis articulo; proinde absolui
valis. n. debent sicut alij moribundi in pari pe-
3. de riculo constituti. b
- officio FIDEL. AM. *Quid agendum Parocho ce-*
ordi- *lebranti qui euocatur citò citò ad mori-*
narij. *bundum?*
- Petrus PHIL. Relinquat (inquit Zambra-
Bello- nus c) missam inchoatam, etiam post
chius in nus c) missam inchoatam, etiam post
praxi consecrationem, seruante interim ali-
moral. quo sacram Eucharistiam, secum verò
The. p. deferat aliquam formulam consecra-
I. q 2. tam, & extremam Vnctionem: au-
Hur- dita
- tadus de Mendoza loco supracitato. c Zambranus
de Sac. pœnit. c. 4. d. 6. n. 5.

data confessione Eucharistiam illi præbeat, Extremamque Vnctionem administret, & ad sacrificium perficiendum reuertatur, &c.

Ex his apparet potiori iure Confessarijs abrumpenda negotia alia omnia, vt euocati, citiùs ad moribundos conuolent.

FIDEL. AM. *Quid censendum de Laicis, qui interdum moribundos à censuris absoluunt?*

PHIL. Certum est confessionem illam quæ fit interdum ab infirmis Laico, defectu Sacerdotis, siue contritionis a Lay-
 maioris excitandæ, siue etiam conso-
 lationis aut consilij petendi gratia, non esse confessionem sacramentalem; & qui peteret absolutionem à Laico, esset sacrilegus; & Laicus præsumens dare fieret irregularis. Constat enim ex Trid. sess. 14. c. 6. can. 10. de fide esse, solos Sacerdotes, & non alios, huius Sacramenti ministros esse.

Posse verò Laicum, moribundos absoluere à censuris, vt non careant Ecclesiasticâ sepulturâ, affirmant non pauci, nec infimæ notæ Doctores.

Philibertus Marcinus in suis commentarijs de bello diuino seu de peste part. 3. c. 12. nu. 3. & seq. ita ratiocinatur. Si Ecclesia pro articulo mortis, confert iurisdictionem absoluendi à peccatis & censuris cuiuslibet capacitalis iurisdictionis, quia hoc postulat Ecclesiæ benignitas & fauor animarum, quandoquidem Laicus sit capax iurisdictionis absoluendi à censuris, (si Papa velit illi eam demandare) ergo conijciendum eam eidem demandasse, atque hanc esse piam illius mentem, ne excommunicatus post mortem priuetur communibus Ecclesiæ precibus & suffragijs atque missæ sacrificio.

Sed obseruandum cum Sanchez in summa tom. 1. l. 2. c. 13. nu. 13. expedire vt post mortem obtineatur noua absolutio ab illo cui excommunicatio reseruata erat, si commodè fieri possit. Quia si opinio ista non esset vera, careret absolutio valore suo, & proinde non valerent absoluto Ecclesiæ suffragia: modis autem omnibus consulendum est mortui securitati.

FIDE-

FIDELIS AM. *Quid censendum de moribundis qui alijs famam vel pecuniam iniuste abstulerunt?*

PHIL. Infirmus qui alteri famam vel pecuniam iniuste abstulit, statim ante mortem, si commodè potest, restituat; neque hæredibus eam curam in testamento demandasse sufficit. Ratio est, quia iste qui per hæredes tantum restituere vult, non habere nisi conditionatam voluntatem restituendi, si videlicet moriatur, aliàs non. Vnde patet malè ad absolutionem dispositum esse, vt non multis probat Leo de Officio Confessar. Recollect. 26. nu. 103. Citat autem Guittierez, Azoriũ, Reginaldum & Sayrum. Legendus & Toletus l. 5. instruct. Sacerdotum cap. 24. nu. 6. Qui cùm possit & debeat, inquit, non vult restituere, mortaliter peccat, & quo magis differt, grauius peccat, & quoties occasio commoda restituendi se offert & non statim vult restituere, aut non curat aduertere, mortaliter rursus peccat. Vnde multum falluntur, qui debita cùm possint nolunt soluere, differentes vsque ad

S 5

mortis

mortis testamentum, & qui sic discedunt, secundum communem sententiam, in peccato discedunt. Peccant etiam, inquit, qui bona habent dubia, & de quibus certi non sunt an propria sint, & differunt id elucidare vsque ad testamenta, in quibus etiam vt dubia relinquunt, cùm teneatur statim, cùm commodè possunt id declarare, & si fortè debent, restituere. Hactenus Toletus.

FIDEL. AM. *Heu! hoccine est resolutiones seligere moribundis fauentiores?*

PHIL. An nescis quia meliora sunt vulnera diligentis, quàm fraudulenta oscula odientis? *Proverb. 27.* Audi quid Psalter Regius: Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. *Psal. 140.*

De dubijs occurrentibus circa communionem moribundorum.

PHILARETVS.

Vaticũ sacratissimi Corporis Domini nostri Iesu Christi, summo studio